

פרק רביעי – תפילת השחר

As noted in the introduction (p. 1), this פרק and the next are devoted to תפילה – which in the language of המשנה means עמידה. There is a well-known מחלוקת between רמב"ם and רמב"ן (and many others on each side) as to whether תפילה is a מה"ת or not; according to רמב"ן (מד"ס), we would have to posit that those מדרשים suggesting an obligation to pray regularly are אסמכתות. We will discuss some of these when we begin studying the fifth פרק.

1.4.1; 26a (משנה א') → 27a (הוי אומר בארבע שעות)

1. ויקרא אלהים לאור יום ולחשך קרא לילה ויהי ערב ויהי בקר יום אחד: בראשית פרק א פסוק ה
2. מעות לא יוכל לתקן וחסרון לא יוכל להמנות: קהלת פרק א פסוק טו
3. וישכם אברהם בבקר אל המקום אשר עמד שם את פני ה': בראשית פרק יט פסוק כז
4. ויעמד פינחס ויפלל ותעצר המגפה: תהלים פרק קו פסוק ז
5. ויצא יצחק בשדה לפנות ערב וישא עיניו וירא והנה גמלים באים: בראשית פרק כד פסוק סג
6. תפילה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו: תהלים פרק קב פסוק א
7. ויקנע במקום וילן שם כי בא השמש ויקח מאבני המקום וישם מראשתיו וישכב במקום ההוא: בראשית פרק כח פסוק יא
8. ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי כי אינני שמע אתך: ירמיהו פרק ז פסוק טז
9. וילקטו אתו בבקר בבקר איש כפי אכלו וחם השמש ונמס: שמות פרק טז פסוק כא
10. וירא אליו ה' באלגיו ממרא והוא ישב פתח האהל כחם היום: בראשית פרק יח פסוק א

I תפילה: times of משנה א'

- a until midday; ר' יהודה: until 1/3 of the day – ("4 hours")
  - i Challenge: the ideal מצוה is to finish ק"ש at sunrise and say תפילה right at that point
    - 1 Answer: that's for ותיקין
  - ii Challenge: can't תפילה be said later (as per rule of תשלומין)?
    - 1 Answer: until this point, one receives שכר for בזמנה תפילה
    - 2 Tangent re תשלומין: can one make up a missing מנחה that evening? (as per v. 1)
      - (a) Answer: he may say תפילת תשלומין ("tho the "day" has passed)
    - 3 Challenge: v. 2 is understood to refer to a missed תפילה (that cannot be made up)
      - (a) Answer: that is if he intentionally omitted it ("בטל"); if by mistake - can make up
    - 4 תפילות ערבית של שבת 2: if he omitted על ע"ש ברייתא
      - (a) And: if he omitted של שבת מנחה, he says 2 תפילות ערבית של שבת, saying הבדלה in 1st
        - (i) If: he said הבדלה in 2nd only, only that one counts
        - (ii) Challenge: if he omits הבדלה from מוצ"ש של מוצ"ש, תפילת ערבית של מוצ"ש, it is still valid - קשיא
- b פלג המנחה: until evening (=sunset); ר' יהודה: until 1/3 of the day – ("4 hours")
- c ערבית: no set time
- d מוסף: all day; ר' יהודה: until 7 hours

II Dispute about the foundation of daily תפילות

- a established by ד' יוסי בר חנינא as per vv. 3-8
- b established to correspond with קרבנות (as per זמנים)
  - i note: פלג המנחה is from that time until sunset; מנחה גדולה is at 6.5 hours; מנחה קטנה is at 9.5 hours
    - 1 Question: is פלג המנחה the first half (at 9.5 hours) or second half (at 10.75)?
    - 2 Answer: it is second half
- c Conclusion: תפילות were established by אבות, but the times were set based on קרבנות
  - i Support: we must include קרבנות, else where did תפילת מוסף come from?

III Analysis of "until" ("עד") in משנה: is it inclusive ("עד ועד בכלל") or exclusive ("עד ולא עד בכלל")?

- a Argument: must be לא עד בכלל, from ר' יהודה's use of פלג המנחה (else he agrees with חכמים)
- b Challenge: ר' יהודה rules that מוסף is "עד ז' שעות", which we now assume means until midday (לא עד בכלל)
  - i Explanation: ruling that if he has both מנחה and מוסף to say:
    - 1 תדיר say מנחה, as it is תדיר
    - 2 מוסף say יהודה, as it's time is lapsing
      - (a) Note: situation only possible if עד ועד בכלל means עד (else זמן מוסף is over before זמן מנחה begins)
  - ii Solution: עד means עד ועד בכלל יהודה; ר' יהודה's meaning re: פלג המנחה is "until the end of the 1st half (i.e. 10.75)
  - iii Support (ר"י): א: עדויות – among other testimonies, תמיד של שחר was once brought at 4 hours (עד בכלל)
    - 1 Note: since this testimony was recorded in accord with ר"י, that is הלכה
      - (a) Note: v. 9 is understood to refer to collection at half-morning (v. 10 is exact noon)
        - (i) As per דבנן בבקר x2 divides morning into 2; as per ר"י בבקר x2 rolls it back by one hour